

SERIES

Capitum Practicarum Resolutionum.

CAPUT I. OTA civilis Castellana Reipublica potestas, & jurisdictio qua ratione penes ipsum Regem sit. pag. 1	& autoritate. 126
II. Jurisdictio alicujus castri à Principe concessa, an in novos incolas, & in eisdem oppidi augmento exerceri possit? 25	XXI. De fide instrumentorum, quae exempla dicuntur. 131
III. Quanam ratione sit intelligenda donationis, concessionis, aut venditionis dispositio ad mensuram modum concepta. 29	XXII. De fide, & autoritate privatae scripturae. 136
IV. De summa Regis jurisdictione, quam Majoriam dicimus, quamque regio nomine suprema exercent Auditoria. 36	XXIII. Novata appellatione pendente qualiter revocentur. 143
V. De jure, ac privilegio revocandi domum. 43	XXIV. De attentatorum revocatione iterum. 151
VI. De his, qui pro jure exigendo possunt alios ad Curiam Regis vocare quoad primam causarum cognitionem. 47	XXV. Nullitatis obiectio quando impediat sententiarum conformium, vel revisionis executionem. 155
VII. De vidua privilegium habente trahendi, & vocandi reum ad Curiam Principis, quando eo uti possit. 58	XXVI. De recusatione judicum, praecipue eorum, qui assident Regis praetorius. 159
VIII. Clericus haeres laici an possit ad saeculare tribunal pro haereditatis rebus, & juribus vocari? 58	XXVII. De expensis, & earum condemnatione. 165
IX. De causarum avocatione, & earum retentione, quae ad Curiam quandoque fit. 63	XXVIII. De his rebus, quae in dotem dantur aestimatae. 170
X. De mandatis regis ad executionem literarum, quae requisitoriae dicuntur. 69	XXIX. De creditore privilegium habente, an possit avocare pecuniam alii solutam, & ab eo consumptam. 178
XI. De eisdem literis, praesertim quoad criminum punitionem. 76	XXX. De remissione mercedis colono faciendi propter sterilitatem. 181
XII. De petitione haereditatis. 84	XXXI. De jurisdictione saeculari in clericos primae tonsurae. 185
XIII. De tertiis oppositoribus, & qui pro suo interesse comparent. 88	XXXII. Rursus de eadem jurisdictione in eos clericos non conjugatos. 191
XIV. De eisdem oppositoribus. 95	XXXIII. De jurisdictione laica quoad clericos. 196
XV. De appellante à sententia inter alios lata. 98	XXXIV. Forum saeculare an possit à laicis declinari quoad delictorum punitionem? 200
XVI. De tertio impediente executionem sententiae latae inter alios. 105	XXXV. De negotiis, ac rebus ecclesiasticis, quae solent apud regia praetoria examinari. 203
XVII. De interdicto <i>Interim</i> vocato. 109	XXXVI. De jure patronatus laicorum, & quantum differat ab Ecclesiastico quoad derogationem. 208
XVIII. De testibus aliqua notabilia ad praxim. 113	XXXVII. De pascuis, & jure pascendi. 217
XIX. De instrumentorum fide. 119	XXXVIII. Quo ordine admittantur agnati, & vocati ad successionem majoratus, vel fideicommissi familiae relicti. 223
XX. De publico instrumenti solemnitate, 237	XXXIX. Jus implendae conditionis an ex contractibus ad haeredes transmittatur. 231
	XL. De usu jurisdictionis, quae pluribus in eandem urbem, aut oppidum competit. 237

D. D. DIDACUS
COVARRUVIAS,
SEGOBIENSIS EPISCOPUS,
ENUCLEATUS, ET AUCTUS,
PRACTICIS IN QUÆSTIONIBUS,
PER D. DIDACUM YBAÑEZ A FARIA,
J.C. GADITANUM.

*Adiecta ad Caput I. Practicarum
Quaestionum.*

SUMMARIUM.

1 Romani quando Hispaniam, & qua occasione ingressi: expellunt Carthaginenses, ac Imperio totam subjiciunt.	98 Suprema temporalis potestas quomodo per Principem legitime quaratur, & num. seqq. & n. 122.
2 Gothi, Alani, Vandali, ac Suevi ubi suas originarias sedes habuerint, & quando Italianam, Galliam, atque Hispaniam adierint, & num. 3.	101 Saul utrum à Deo immediate supremam acceperit potestatem? & num. seqq.
4 Radagaisus Ostrogothorum Rex per Romanorum exercitum devictus, ac interfectus.	105 Populus non liber valet sibi Magistratum constitutere, si Princeps eum proponere negligat.
5 Alarico Hispanias concedit Honorius: ille Romanis expugnat.	106 Nec Princeps, nec Respublica libera potest subditum à sua suprema eximere.
6 Regum Gothorum Hispania, catalogus ab Athaulpho ad Rodericum, usque ad n. 41.	107 An Sede Apostolica vacante, suprema spiritalis potestas in Ecclesia resideat?
42 Gothorum imperium in Hispania quandiu constituit.	108 Populus Romanus quandiu libertate potitus, & quandiu Regibus subjectus.
43 Regum Hispania series à Pelagio ad Catholicum Ferdinandum V. quas uxores duxerint, quot liberos procreaverint, quandiu Regno potiti sunt, & qua memoratu digna intra Hispanias patravertint, usque ad n. 88.	109 Populus Romanus quomodo in Imperatorem supremam transtulerit potestatem, & num. 111.
89 De Castella excellentiis, & antiquis limitibus, ac de urbe Castilone, & num. seq.	110 Non licet Respublice ob ineptitudinem, aut tyrannicum gubernandi stylum, legitimum ejicere Principem.
92 Temporalis jurisdictio, supremaque politica potestas desinitur, & penes quem existat jure nature, & n. 93.	113 Populus Romanus num potuerit leges condere sub Romulo, ac successoribus Regibus?
94 Respublica an per plures, vel per unicum Principem debeat, & oporteat gubernari? & num. 97. & 104.	114 De divisione Populi Romani per Reges facta, & de tribubus, atque comitiis, & num. 115.
95 Homo pra cunctis animalibus societatem appetit, & quare, & n. 96.	116 De lege regia, & de Augusto Casare notantur aliqua, & num. seqq.
	123 Electio Imperatoris per quos Principes fiat, & quando eis eligendi facultas concessa.
	124 Consules Romani qua forma creabantur.
	125 Principatus, supremaque politica potestas à quo caperit.
	126 Reges Hispaniae quo jure ante, & post Pelagium succedant, & n. 135. & 136.
	127 Qualis modus succedendi in regno magis popularis expediat.
	128 De triplici regimini publici differentia.
	129 Monarchiam quis primus post diluivium instituerit, & quo tempore.

- 136 De Monarchia Ægyptiorum, ac cognomine Regum.
- 137 Suprema potestas temporalis an à Deo Regibus immediate collata, & num. seqq.
- 138 Principatus quoties jure sanguinis defertur, divisionem non admittit.
- 139 Filius primogenitus ante regnum obtentum praefertur minori post dignitatem procreato.
- 140 Primogenitus Regis si incapacitate laboret, quid faciendum.
- 141 Quid si duo simul nascantur, & lateat quis prior.
- 142 De exclusione fœminarum à regni successione.
- 143 De lege Salica.
- 144 Suprema, & absoluta potestas, & jurisdictio penes Reges Hispanie residet. Princeps tenetur ad observationem conditionum, quibus supremam potestatem accepit, ibid.
- 145 Rex potest cogere utentes jurisdictione intra ditionem, ut titulum exhibeant.
- 146 Utrum possit cognoscere in prima instantia de causis emergentibus in territorio dominorum inferiorum?
- 147 Jurisdictio etiam cum mero & mixto imperio in Hispania privilegio, aut prescriptione per vassallos queritur.
- 148 Quid de regalibus.
- 149 Qua ad eam prescriptionem desiderentur, & num. 149.
- 150 Causa de regia jurisdictione etiam contra Ecclesiasticos ad Magistratus Seculares deferuntur.
- 151 Nullus inferior acquirere talem potest jurisdictionem, ut ad regem per querelam recurrere non liceat.
- 152 Rex quæ vassalli ex jurisdictione possit concedere.
- 153 Rege concedente castrum inferiori, qualis censetur ei collata jurisdictione, per plures casus explanatur, & num. seqq.
- 154 De Dominis inferioribus castrum alienantibus.
- 155 Concesso per Principem oppido cum jurisdictione, an illa extendatur ad adjacentem mare?
- 156 Rex conferens jurisdictionem Magistratui, an videatur merum, & mixtum imperium ei tribuere? Et quid e contra, num. 165.
- 166 Domino inferiore oppidum absolute alienante, an censetur translata jurisdictione?
- 167 Concessa per Principem jurisdictione utrum, facultas cognoscendi de causis appellacionis tributa intelligatur?

CAPUT I.

Sub num. 1. ibi: Romanis olim Hispanias obtinevitibus.

NNO ab Urbe condita 524. jam primo Punico bello pacato, dum Carthaginenses Hispanias debellandis pro viribus incumbant, Populi Romani Senatus alio quaesito prætextu Legatos ad Massilienses destinavit, ut per eos (inter quos, & Hispanos frequens exercebatur commercium) cum Hispaniæ civitatibus fœdus, & societatem contraheret, quod cum Emporiis, Danio, ac Sagunto initum. Marian. de reb. Hispan. lib. 2. cap. 5. 8. Deinceps ad annos 534. Pœnorum exercitus, Annibale Duce, Saguntum expugnaturus circumdedit. Cives intuitu stabilitæ societatis pro suppetiis ad

tutamen Populi Romani confugiunt, sed frustra; etenim Senatus, prætermissa auxiliarium legionum ope binos Oratores designavit horratos Annibalem ut obsidionem solveret: quibus ille aditum ad se conveniendum inficiatus, urbem ad deditionem acriter constringebat, quæ licet octo mensibus viriliter propugnata, tandem hostili ferocia vi succubuit. At sex elapsis annis, per Scipionem erepta in potestatem superstitum Saguntinorum rediit. Marian. lib. 2. cap. 16. Garibay lib. 5. cap. 19. Illa Sagunti clades dirum edidit bellum in Punicis secundum, cujus expeditioni in Hispaniis Cneius Scipio, Africani pater, cum Consulari autoritate præficitur, qui cum exercitu transfretans, optatis appulit oris Emporiarum anno ab Urbe condita 535. ex quo ad 549. cruentere utrimque dimicatum, ac tandem Pœni ab Hispaniis resiliere compulsi, se ad proprios lares receperunt. Extero hoste pulso, internum bellum exarsit, quod circiter bis centum annorum protelatum Julius Cæsar extinxit, cujus operâ Cantabrorum constantiam, jam cæteris provinciis subjugatis, juri ac ditioni Republicæ Romanæ subjacuit anno ab Urbe condita 727. de quibus Mariana lib. 2. ex cap. 9. & lib. 3. cap. 25. Salian. Annal. Ecclesiast. anno ab Urb. cond. 533. cum seqq. & ann. 727. 728. Joan. Gerund. Episcop. Paralipom. Hisp. lib. 4. ad fin. Joan. Vassæus Chronic. Hisp. cap. 12. Theat. vit. hum. lit. B. pag. 122. vers. Cantabri, & lit. F. pag. 61. Alfons. Carthagen. anacephalosis Reg. Hispan. cap. 4. Torniel. Annal. ann. 3836. Luc. Marian. de reb. Hispan. lib. 6.

Ibi, Gothi qui à Septentrione.

In Septentrionalibus plagis peninsula nobilissima describitur Scandia, seu Scandinavia, quondam Bastia, quæ præter alias plures provincias Gothiam complectitur. Plin. lib. 4. cap. 13. Abrah. Ortel. in Theaur. Geographic. verb. Bastia, Saabed. Coron. Goth. cap. 1. cujus incolæ Gothi, qui à Japheto filio Noë originem ducere feruntur, inter se ita secernebantur, ut qui Orientem versus, Ostrogothi; qui ad Occidentem degerent Uvisgothi dicerentur: illorum namque idioma te Oster, quæ Sol exoritur; Væster, quæ occidit, significatur. Joan. Magn. Goth. hist. lib. 3. cap. 21. Marian. lib. 5. cap. 1. Castill. de Regib. Goth. lib. 1. disc. 2. Theat. vitæ human. lit. M. pag. 68. & 71. Roder. Tolet. de reb. Hispan. lib. 1. cap. 7. 8. De Gothis plura Jonardes de reb. Goth. Joan. Magn. sup. Roderic. Toletan. lib. 1. à cap. 7. Marian. lib. 4. cap. 16. & alibi Saabed. Coron. Goth. ex princip. B. Isidor. Chron. Goth. Spondan. in Epitom. Baron. anno 370. & 376. cum seqq. Roderic. Sanc. Histor. Hispan. lib. 1. cap. 9. Castill. de Regib. Goth. Theat. vit. hum. lit. M. pag. 68. & 71.

Ibi: Cum & Uvandali, Alani, & Suevi.

Hi & alii barbari simul in Imperium erupere anno Christi 407. Baron. Annal. eod. ann. & ibi Spondan. n. 2. Omnes à Septentrione prodierunt: juxta paludem Mœroidem, & Tanaim Uvandali atque Alani incoluisse creduntur, Suevi prope Albim. Procop. lib. 1. de bell. Uvandalar. Abrah. Ortel. in Theaur. verb. Alani, Lucan. lib. 2. Fundat ab extremo flavos Aquilone Suevos. Albis. &c.

Bar-

Enucleatus, & auctus. Cap. I.

Barbaricæ invasionis Author laudatur Stilico, eximius Honorii Dux à Uvandalia oriundus. Hic cum in votis perfidus haberet filium Eucherium, ejecto Imperatore, ad apicem Majestatis evehere (quod inter varios eventus belli, cum esset primarius militiæ Præfectus, possibile arbitrabatur,) eos hostes in Imperium accersivit, simulque Gothos laceffit, subtractis stipendiis, quæ à Romana Republica militiæ intuitu merebant. Barbari itaque, devastatis provinciis, in quibus iter faciebant, in Galliis quinquennium resederunt: at præviso Gothorum incurfu, quibus impares se ad obstitendum dignoscebant, Pyrenæis superatis, anno Christi 412. Hispanias penetrarunt, dominante scilicet Uvandali Gunderico, Alanis Atace, Suevis Hermenerico, de quibus Marian. lib. 5. cap. 12. Paul. Oros. lib. 7. cap. 38. 40. Joan. Magn. lib. 15. cap. 13. Ant. Sabellic. ennead. 7. lib. 9. B. Isidor. Uvandalar. hist. Roder. Tolet. lib. 1. ex cap. 9. Saabed. cap. 1. Castill. sup. disc. 10. Roder. Sanc. part. 1. cap. 7. & 10. Salian. sup. anno 407. n. 2. & anno 409. num. 7.

Ibi: Honorius Imperator, Gothis, eorum Rege Radagaifo.

Ad annos 382. Gothorum diademate potiebantur Alaricus, ac Radagaifus: hic Ostrogothis, ille Uvisgothis imperabat, Italiam infestantes propter stipendia Stiliconis versutiâ non exhibita: & quoniam præ multitudine res militaris commodè expediri nequebat, placuit ut bipartito exercitu bellum gereretur. Stilico Romanorum legionum moderator, ut agnovit Ostrogothos à focis segregari, illos prope Florentiam in Fœsulanis montibus limite, cingit, ita ut ad deditonem compulerit. Radagaifus dum se fugæ committere satagit, percussus occubuit. Marian. lib. 4. cap. ult. Paul. Oros. d. lib. 7. cap. 37. Joan. Vassæus anno 407. in Chron. Luc. Marin. d. lib. 6. Saabed. cap. 1. Spondan. sup. anno 406. n. 1. Castill. disc. 8.

Ibi: Eiusdem gentis Principi Alarico.

Alaricus ex Balthorum egregia stirpe Athanarico Regi, elapso interregno, suffectus anno 382. post Ostrogothorum stragem hostilitate quiescente, cum ab Honorio Italiam ad incolendum posceret, Gallias, ac Hispanias impetavit, quam largitatem jurejurando Imperator roborasse traditur. Cum autem Alaricus cum copiis ad permissas sedes pergeret, cis Alpes castrametatus, Saul genere Judæus, à Stilicone cum cohortibus missus, in Gothos adortiens extempore inermes plures enecuit; agebantur enim Paschalia solemnities, ideo cum hoste congregari nefas apud ipsos putabatur: ut abjecto scrupulo, Alarico hortante, ad pugnam viriliter profluit, ipsoque perempto Saule, aggressores revertuntur in fugam. Hinc Rex fractæ fidei vindicem retroducit exercitum, Romæque obsidionem instituit, quam tandem ingressus, militi deformandam flammis ac ferro per triduum permisit. Hoc Urbis exitium evenit ad annos 410. die prima Aprilis, seu prout aliis placet, secunda, vel vigesimaquarta Augusti. Quibus patris, Alaricus Siciliam atque Africam subjugaturus classe deferebatur, cum subortâ procellâ impellente Consentiam applicuit, ubi extemporaliter fato novissimum clausit diem anno 411. octo super decem Regio munda, de Faria Covar. Enucle.

nere functus. Gothi cadaver insignis regalibus indutum monumento magifico tradiderunt, quod in alveo aminis Basentii apprime condiderant. De quibus Jonard. cap. 30. Vassæus sup. anno 412. Marian. lib. 4. cap. fin. & lib. 5. cap. 1. ad fin. Carol. Sigon. de Imper. Occident. cap. 10. 11. Taraph. de Regib. Hispan. ann. 412. Baron. Annal. ann. 409. cum seqq. & ibi Spondan. in Epitom. Saabed. d. cap. 1. Castill. sup. disc. 9. Joan. Magn. lib. 15. cap. 12.

Ibi: Athaulphus Gothorum Rex.

Expleto Regis funere Gothi Athaulphum defuncti consanguineum ei substituere, qui Galliam Placidiam Romæ captam, Honorii sororem sibi nuptiali vinculo copulavit. Unde affinitate intercedente convenit, ut Galliis & Hispaniis Athaulpho concessis, ab Italia profus recederet. Sic gens Gothica ad annos 412. per Alpes Galliam penetravit, ac anno 414. Hispaniam adivit, an ultro, vel invito, quaestione est. Quibusdam placet; Athaulphum Patritii Romani precibus exoratum, miserum Hispanorum, qui à Barbaris dirè divexabantur, migrasse: aliis enarrantibus, à Constantio Honorii duce ad Hispaniam abire compulsum, Ille Barcinone solum sibi constituit, & cum moliretur Imperatoris amicitia restitui, quod Gothis admodum odiosum, vulneribus affectus in fata concessit anno 415. sex scæptro potitus, paternique infortunii consortes sex filii Regis ex priore conjugè similiter perierunt. Athaulphus inter Reges Gothos Hispaniæ primus recensetur communiter, quanquam nonnulli Alaricum præponant. Extat Barcinone epitaphium à Flavio Dextro editum, qui cecinit ita:

Bellipotens valida natus de gente Gothorum,
Hic cum sex natis Rex Athaulphus jacet.

Aulus es Hispanias primus descendere in oras,

Quem comitabantur millia multa virum.
Gens tua nunc natos, & te invidiosa peremit,

Quæ post amplexa est Barcinò magna gemens.

Hæc hausimus ex Baron. ann. 415. n. 1. Spondan. in Epit. ann. 414. num. 1. Marian. lib. 5. cap. 2. Jonarde de reb. Goth. cap. 31. Saabed. disc. cap. 2. Roder. Tolet. lib. 2. cap. 6. Sigon. sup. lib. 11. Paul. Oros. lib. 7. cap. 40. & 43. Cevall. de cognit. per viam viol. glos. 18. n. 13. Joan. Magn. sup. lib. 15. cap. 13. B. Isidor. Chron. Gothor. Moral. Chron. Hispan. lib. 11. Vassæ. sup. ann. 417.

Ibi: Sigericus qui eidem successit.

Sigericus Athaulpho consanguineo, cujus cædem ipse perpetravit, communibus suffragiis successit: qui cum de pace cum Imperatore convenire satageret, à suis de medio sublatus, tanti facinoris mercedem reportavit. De tempore ejus Principatus certi nihil statui potest. Quidam septennium, alii annum, alii paucos dies assignant: de quo Roderic. Tolet. lib. 2. cap. 7. Baron. Spondan. Marian. & Cevall. ubi proximè, Roderic. Sanc. part. 2. cap. 4. Joan. Magn. sup. cap. 15. Joan. Vassæus anno 417. Saabed. cap. 3. Franca. Taraph. anno 440. Luc. Marin. lib. 6. cap. de Gotho advent; in Hispania

Ibi